

Fredericia Vold

Museerne i Fredericia

Fredericia Vold

Fæstningsbyen Fredericia blev grundlagt i 1650 af Frederik 3.

Den var oprindeligt en del af en stor strategi med et dansk net af fæstninger, der skulle sikre bæltet og landsdele til forsvaret af Danmark.

Fæstningen skulle være et forsvar mod fjendtlige tropper, efter at Jylland var blevet besat, plyndret og afbrændt under både Kejserkrigen og Torstenssonkrigen.

Allerede fra 1629 drøftede det danske rigsråd situationen, og i kølvandet fulgte etablering af batterier og skanser ved Lillebælt.

VOLDANLÆGGET

Fredericia Vold blev opført efter 1600-tallets nederlandske fæstningsprincipper som et forsvarsværk bestående af en hovedvold med syv hele og to halve jordbastioner og foranliggende voldgrav. Langs kysten var planlagt voldlinjer og forsvarsmur, og anlægget afsluttedes i et kastel på den sydøstligste spids.

Hovedparten blev opført i 1650-1657 og genopbygget efter Karl Gustav-krigene 1657-1660, hvor fæstningen var blevet indtaget og ødelagt.

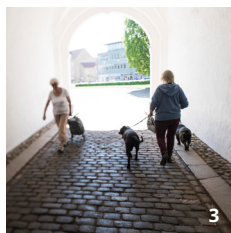
Fæstningsbyen Fredericia blev det største anlægsprojekt i Danmark i 1600-tallet.

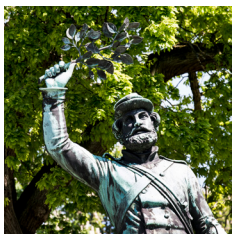
Volden med bastioner er opbygget af omkring 1.000.000 m³ jord. Langt det meste gravede man op fra terrænet foran volden eller fra voldgraven, men der blev også tilkørt mange tusinde vognlæs. Voldskråningen blev beklædt med græstørv for at stabilisere den mod vejrlig og anden nedslidning.

Ved voldgravens kant blev der anlagt et bælte af hvidtjørn, der var den tids pigtrådsspærring.

Hovedvoldens længde udgør ca. 1900 m, og byens samlede areal er ca. 103 hektar. Afstanden mellem bastionerne blev fastsat ud fra en musketkugles rækkevidde (ca. 250-300 m).

Volden er 60-70 m bred ved foden og ca. 40 m bred på toppen. Højden over gaden er de fleste steder ca. 7 m med Kongens Bastion som det højeste punkt på 15 m.

Arbejdskraften blev leveret af soldater, løsarbejdere, straffefanger samt bønder fra det meste af Jylland. mens fynboerne sørgede for forplejningen. I perioder har op til 5.000 mand arbejdet på anlægget.

Ved voldanlægget og rundt om i byen var der flere militære bygninger. Det gjaldt f.eks. økonomi- og materielbygninger, vagtbygninger, arrest og sygehuse.

En del eksisterer ikke længere, men tilbage er Krudttårnet fra 1675, Krudtmagasinet fra 1857, et sygehus fra 1890 samt to vagtbygninger fra henholdsvis 1736 og 1856.

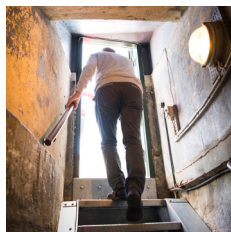
Volden blev oprindeligt anlagt med tre portåbninger, hvoraf to stadig eksisterer – den grundmurede Prinsens Port (1753) i nordvest og Kongens Port (gennemskæring) i øst. Siden er der som følge af øget trafik tilføjet fire åbninger, heraf to grundmurede porte.

FÆSTNINGEN I KRIG OG I FRED

Fæstningen blev fuldstændigt ødelagt med Karl Gustav-krigene 1657-1660. Herefter blev den genopbygget frem til 1675, hvorefter man ofrede meget lidt på vedligeholdelse indtil 1710. Her gennemførte man som følge af Den Store Nordiske Krig en hovedstandsættelse af fæstningen og sørgede for løbende vedligehold frem til 1765.

Da Treårskrigen brød ud i 1848, var voldanlægget så forfalden, at man uden kamp opgav det til slesvig-holstenerne, der kortvarigt besatte fæstningsbyen. Efter krigen blev genoptaget i 1849, blev der under fæstningskommandant oberst Lunding gennemført en istandsættelse på kun tre måneder, der muliggjorde danskernes sejr ved Fredericia den 6. juli 1849.

Fra 1861 til 1864 blev Prins Georgs, Prins Christians og Dronningens bastioner delvist ombygget.

FÆSTNINGEN OPGIVES

Efter 1½ måneders belejring i 1864 opgav man uden kamp fæstningen til østrigske og preussiske tropper som en konsekvens af nederlaget ved Dybbøl. I årene efter indså man, at tiden var løbet fra jordvolde som forsvar, og fæstningen blev derfor nedlagt i 1909. I 1914 købte Fredericia Kommune voldterrænet, der herefter blev fredet i 1917.

OVERGANGEN TIL PARK

Fredericia Kommune lod havearkitekt Erik Erstad-Jørgensen udarbejde et projekt for fæstningens overgang til bypark umiddelbart efter købet. Han sørgede for at bevare fæstningsværkerne så intakte som muligt og gjorde området tilgængelig ved anlæg af ca. 16 km sti samt trapper og ramper.

FÆSTNINGEN I DAG

Fredericia Vold udgør i dag kommunens vigtigste bypark, der giver mulighed for motion og naturoplevelser. Det kulturhistoriske fortidsminde indgår som en naturlig del af den moderne by og er samtidig en håndgribelig del af byens og hele Danmarks historie.

PRINS CHRISTIANS BASTION

PRINS GEORGES BASTION

PRINSESENS BASTION

SLESVIGS BASTION

HOLSTENS BASTION

Lille Bælt

SEVÆRDIGHEDER

- 1 DSB Mindelund
- 2 Rosenhave
- 3 Bymuseum
- 4 Den Hvide Bro
- 5 Prinsessens Bastion med kanoner
- 6 Kanoner
- 7 Danmarks Port
- 8 Landsoldaten
- 9 Gl. Hovedvagt
- 10 Prinsens Port
- 11 Grænsesten
- 12 Det hvide Vandtårn
- 13 Nørre Port
- 14 Kongens Port og vagtbygning
- 15 Lundings Monument
- 16 Bülow's Kaserne
- 17 Mindesmærke for Peter Buhl
- 18 Krudttårn
- 19 Krudtmagasin
- 20 Mindeplade Henrik Pontoppidan
- 21 Det Bruunske Pakhus
- 22 Krigergrav
- 23 Trinitatis Kirke
- 24 Genforeningsmonument
- 25 Mindeplade Carit Etlar
- 26 Mindeplade De jødiske synagoger
- 27 Dragongraven
- 28 Jødisk gravplads
- 29 Rådhusplads
- 30 Rådhuset
- 31 Sct. Michaelis Kirke
- 32 Axel Torv
- 33 Gl. Rådhus
- 34 Bülow's Monument
- 35 Ryes Monument
- 36 Reformert obelisk
- 37 Reformert Kirke
- 38 Sct. Knuds Kirke
- 39 Tøjhuset
- 40 Nordstjernen Fredericias ældste hus
- 41 Fredericia Teater, bibliotek og turistinformation
- 42 Kunstsæl / Det Danske Musicalakademi
- 43 Tysk krigergrav
- 44 Dansk krigergrav
- 45 Bunkermuseet
- 46 Kongens Punkt

Museerne i Fredericia

museerne@fredericia.dk · www.fredericiahistorie.dk
Jernbanegade 10 · 7000 Fredericia · Tlf. 72 10 69 80

Bymuseets åbningstider:

Tor-søn 12-16. Man-ons lukket.

Uge 7 og 42: Man-søn 12-16 samt i
perioden 15. jun-15. aug: Tir-søn 12-16.

Bymuseet har lukket i januar.

Der er gratis adgang.

